

Sammanfattning

En anställd hos en ideell förening deltog vid bildandet av en facklig organisation på sin arbetsplats och var därefter aktiv i organisationens arbete. Fråga bl.a. om föreningen gjort sig skyldig till föreningsrättskränkning. Arbetsdomstolen har vid denna prövning funnit bl.a. att negativa uttalanden från representanter för arbetsgivaren som riktats dels mot den anställda personligen och hennes arbete i den fackliga organisationen, dels mot organisationen inte utgör åtgärder i den mening som avses i 8 § medbestämmandelagen, oavsett om uttalandena gjorts muntligt eller skriftligt eller hur de distribuerats.

ARBETSDOMSTOLENDOM
2004-11-03
StockholmDom nr 89/04
Mål nr A 147/03**I****KÄRANDE**Syndikalistiska Driftsektionen Emmaus Björkå, c/o Jon Lennström, Åkvarn 26,
360 70 ÅSEDA

Ombud: advokaten John Norder, Kommendörsgatan 38, 114 58 STOCKHOLM

SVARANDE1. Kooperationens Förhandlingsorganisation, KFO, Box 2292,
103 17 STOCKHOLM

2. Ideella Föreningen Emmaus Björkå, Åkvarn, 369 70 ÅSEDA

Ombud för 1–2: förbundsjuristen Sara Kullgren, KFO, adress som 1

II**KÄRANDE**

R.L. i GÄVLE

Ombud: advokaten John Norder, Kommendörsgatan 38, 114 58 STOCKHOLM

SVARANDE

Ideella Föreningen Emmaus Björkå, Åkvarn, 369 70 ÅSEDA

Ombud: förbundsjuristen Sara Kullgren, KFO, adress som ovan

SAKEN

föreningsrättskränkning m.m.

Ideella Föreningen Emmaus Björkå (föreningen) är medlem i Kooperationens Förhandlingsorganisation (KFO) och därigenom sedan år 2001 bunden av kollektivavtal för butiksanställda med Handelsanställdas Förbund. Syndikalistiska Driftsektionen Emmaus Björkå (driftsektionen) saknar kollektivavtal med föreningen. R.L. är medlem i driftsektionen.

Föreningen är en ideell organisation som arbetar med biståndsverksamhet. Tidigare bedrevs verksamheten som ett kollektiv men numera uppträder föreningen som arbetsgivare och har anställda. Ett krav för att bli medlem är att man har varit anställd hos föreningen under ett år. En stor del av verksamheten bedrivs i en mindre by i Småland, Björkå, där de anställda också har möjlighet att hyra bostäder av föreningen.

R.L. var anställd hos föreningen som vikarie från den 14 januari 2002 till den 20 december 2002.

Mellan driftsektionen och föreningen har uppkommit tvist om föreningen gjort sig skyldig till föreningsrättskränkning.

Driftsektionen har yrkat att Arbetsdomstolen skall förplikta föreningen att till

1. R.L. utge allmänt skadestånd med 60 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivning av stämning, den 7 juli 2003, tills betalning sker.
2. driftsektionen utge allmänt skadestånd med 50 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivning av stämning, den 7 juli 2003, tills betalning sker.

Arbetsgivarparterna har bestritt yrkandena. Inga belopp har vitsordats som skäliga. Ränterykandena har vitsordats som skäliga i och för sig.

Arbetsdomstolen har i detta fall funnit skäl att – i enlighet med 1 kap. 1 § andra stycket arbetstvistlagen – besluta att gemensamt med tvisten mellan driftsektionen och föreningen handlägga tvist mellan R.L. och föreningen om skadestånd för påstått förtal.

R.L. har yrkat att Arbetsdomstolen skall förplikta föreningen att till henne utge allmänt skadestånd med 60 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivning av stämning, den 26 augusti 2004, tills betalning sker.

Föreningen har bestritt yrkandet. Inget belopp har vitsordats som skäligt. Ränterykandet har vitsordats som skäligt i och för sig.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

Till utveckling av sin talan har parterna anfört i huvudsak följande.

Driftsektionen och R.L.

R.L. arbetade under sitt vikariat huvudsakligen som chaufför. Hon var under en tid insamlingsansvarig men avsåg sig den uppgiften den 4 september 2002.

R.L. har sedan år 1972 varit medlem i SAC och har under hela denna tid varit fackligt aktiv inom organisationen. Den 19 augusti 2002 bildades driftsektionen, i vilken R.L. därefter var aktiv. Hon har deltagit i både förhandlingar och de löpande kontakterna med föreningen.

Driftsektionen möttes från starten av en fientlig inställning från föreningens sida. Föreningen har visat denna inställning till fackliga organisationer i allmänhet och till driftsektionen i synnerhet. I stället för att ta upp och diskutera sakfrågor rörande t.ex. arbetsförhållanden med driftsektionen handlade man utifrån uppfattningen att sektionens agerande var ett angrepp på föreningen. Föreningen ansåg driftsektionens sätt att arbeta som suspekt, att driftsektionen var ute efter att skada och misskreditera föreningen samt att driftsektionen ville förstöra dess arbete och struktur. R.L. var den av driftsektionens medlemmar som hade störst erfarenhet av fackligt arbete. Hon var orädd och verbal.

Ledningen för föreningen angrep R.L. personligen. Hon anklagades för att ha misslett övriga medlemmar i driftsektionen i syfte att skada föreningen. Vidare beskyldes hon för att åsidosätta föreningens normer samt att svartmåla och misskreditera föreningen. Genom att angripa R.L. ville föreningen skrämja övriga medlemmar i driftsektionen till att inte utnyttja sin föreningsrätt och verka fackligt på arbetsplatsen.

Under hösten 2002 var det huvudsakligen två fackliga frågor som engagerade driftsektionen och därmed också R.L.

Den första frågan rörde föreningens insamlingsverksamhet, för vilken R.L. under en tid ansvarade.

Den andra frågan var föreningens hyressättning av personalbostäderna. R.L. hyrde en lägenhet av föreningen. Samtliga föreningens hyresgäster är samtidigt anställda av föreningen och hyran dras på lönen. Det rådde stort missnöje över hyresnivåerna, vilka upplevdes som höga i förhållande till de anställdas lön och lägenheternas standard. Vidare ansågs hyressättningen som orättvis och vissa anställda hade bättre villkor än andra. M.C., som var föreningens arbetsplatsansvarige i Björkå, behövde inte dela sin bostad med sommararbetare trots att han hyrde en halv lägenhet. Föreningen betalade också för hans boendekostnader i Malmö.

En av driftsektionens medlemmar, S.W., fick under hösten 2002 en erinran av föreningen för att hon ville diskutera hyresvillkoren med M.C. I anledning av detta begärde driftsektionen förhandlingar med föreningen. Driftsektionen ansåg att erinran var orättvis och att det var viktigt för S.W:s fortsatta anställning att den återtogs. Föreningen uppfattade emellertid driftsektionens begäran om sedvanliga fackliga förhandlingar som ett angrepp på föreningen i stället för att visa vilja att i sak diskutera vad som orsakat erinran.

Föreningen har kränkt R.L:s föreningsrätt och därmed även inkräktat på driftsektionens verksamhetsområde i enlighet med följande.

1. Föreningens ordförande C.J. uttalade den 21 juni 2002 att syndikalisterna skulle drivas ut ur föreningen. C.J. har även tidigare uttryckt samma åsikt.
2. Vid lokalmötet den 15 oktober 2002, med fortsättning den 6 november 2002, diskuterades fackliga frågor. I mötet deltog medlemmar i föreningens Smålandsenhet och anställda i Björkå och Växjö. Vid mötestillfällena diskuterades de fackliga frågor som driftsektionen väckt, dvs. insamlingsverksamheten och hyressättningen. Mötet leddes av ordföranden C.J. Fyra av föreningens styrelsemedlemmar uttalade sig då mycket negativt om facket i allmänhet och driftsektionen i synnerhet. De misstänkliggjorde driftsektionens syfte och framförde att driftsektionen ville förstöra föreningens struktur. I sina uttalanden gick styrelsemedlemmarna särskilt hårt åt R.L. och hennes fackliga arbete. R.L. förde minnesanteckningar vid de båda tillfällena. Enligt dessa uttalade M.C. att protokollen från insamlarnas möten, som var skrivna av R.L., var rena påhopp. Vidare uttalade C.J. enligt anteckningarna följande.

- ”Syndikalistiska driftsektionens agerande är suspekt. Den är uppenbarligen ute efter att skada föreningen, misskreditera Emmaus Björkå. Det kommer fram på många sätt. Det absurda sättet som R. har att skriva protokoll. Protokoll från insamlingsmötena är en svartmålning och en misskreditering, minnesanteckningarna från arbetsplatsmötet har jag inte läst, men jag har sett M:s reaktion. Vi måste få upp till ytan syndikalistiska driftsektionens roll i stämningen som finns i Björkå. De använder sig av olika sätt att misskreditera arbetsledningen. Ärendet med Sussi är ett sätt att skada föreningen.”
- ”Sättet att skriva protokoll visar vilket syfte man har. Man skriver inte sådana protokoll. Det är omöjligt att få det rätt. Medvetet eller omedvetet har man skrivit det med en väldigt subjektiv ton. Jag vidhåller att R. medvetet vill svartmåla. Syndikalistiska driftsektionen skadar i praktiken föreningen, vill skada föreningen genom sitt agerande.”
- ”Vi måste komma ihåg att som medlemmar i föreningen är vi arbetsgivare. Vi har ansvar för föreningens bästa. Fackföreningens agerande mot föreningen ser inte till föreningens bästa. I fem år har vi haft facket i föreningen, vi har fått duster med facket. De slipar knivarna och hotar med domstol och liknande. Facket är vår motpart. Den demokratiska struktur, vi arbetar inom, har vi haft i 35 år – demokratiska år. Facket tar till för sina medlemmar ett medel att kringgå demokratin i föreningen. De kan inte ha föreningens bästa för ögonen – bägge parter kan inte det. Frågan är inte så enkel. Det är frågan om ni är för eller emot en representativ demokrati. E:s arbete i sektionen motarbetar föreningen och jag håller med G. där.”
- ”R. använder facket för att helt åsidosätta föreningens normer, gör en skrivelse till facktidningen som svartmålar förhållandena på Emmaus Björkå. R. är en mästare på att formulera sig – svartmålar och misstänkliggör.”

3. Föreningens ordförande C.J. och styrelseledamöterna G.L., M.C. samt J.A. framställde vid föreningsmöte den 11–12 november 2002 grava anklagelser mot R.L. Hon anklagades för att ha misslett övriga medlemmar i driftsektionen med syfte att komma åt föreningen. R.L. upplevde mötet som en Kafkaprocess. I stället för att diskutera frågorna i sak gick föreningen till angrepp mot R.L. och driftsektionen. Av föreningens eget justerade protokoll framgår följande.

- ”M.C. rapporterade sedan att det i augusti bildades en lokal fackklubb i Björkå: syndikalistiska driftsektionen Björkå, något som varken han eller föreningen har något emot. Han beskrev det dock som ett problem att denna fackklubb försöker motarbeta på olika sätt eftersom de vill ha en annan föreningsstruktur. En sådan förändringsönskan bör drivas inom föreningen, inte utanför. På uppmaning nämnde M.C. sedan några olika exempel: ett protokoll från ett insamlingsmöte i Björkå som innehöll flera osakliga angrepp och försök att misstänkliggöra olika personer med ledningsfunktioner samt krav på fackliga förhandlingar där man anser att en skriftlig erinran om upprepad sen ankomst skulle förhandlats om.”
- ”A.W. ansåg att det är märkligt att om syndikalistiska driftsektionen kommer med kritik mot M.C. som arbetsplatsansvarig så ses det som ett försök att förstöra för föreningen. Vidare att det inte är R.L. som är problemet. Problemen kommer inte att lösas av att hennes anställning upphör. Slutligen att det synsättet är att idiotförklara de andra.”

4. Efter att driftsektionen bildats skrevs från sektionens sida en artikel om bildandet som var ämnad för personaltidningen Utkastet. Föreningen tog emel-

lertid inte in artikeln i tidningen. I stället reagerade föreningen kraftigt och tog upp artikeln till behandling på ett styrelsemöte den 22–23 september 2002.

5. En av driftsektionen skriven artikel som publicerades i SAC:s tidning Syndikalisten i mitten av oktober 2002 kom till föreningens kännedom. Föreningen bifogade en kopia av artikeln till ett föreningsmöte den 11–12 november 2002 med kommentaren från styrelsen genom C.J. att artikeln innehåller grundlösa påståenden om föreningen och är ett skamligt och arrogant påhopp på föreningen. Till föreningsmötet hade kallats samtliga medlemmar och anställda i föreningen. Artikelinnehållet togs sedan upp på mötet. Artikeln behandlar bildandet av driftsektionen samt arbetsvillkoren i föreningen. För att bemöta föreningens kommentar upprättade driftsektionen en skrift som delades ut under mötet.

6. Föreningen har vid upprepade tillfällen uppmanat R.L. och övriga medlemmar i driftsektionen att gå föreningsvägen i stället för den fackliga vägen, ansett det fel att lösa vissa frågor genom fackliga förhandlingar samt ifrågasatt driftsektionens motiv. Föreningen har på detta sätt försökt hindra det fackliga arbetet.

7. R.L. fick inte sin utlovade prenumeration på tidningen Arbetaren, som hon skulle ha fått från juli 2002. Detta trots att frågan varit uppe till facklig förhandling, där den medgavs. Det var först efter förhandlingar i juli 2003 som prenumerationen kom till stånd. Föreningen har på detta sätt försökt motarbeta R.L. och hennes fackliga tillhörighet.

8–10. C.J., D.K., som beskrivs som statistikansvarig i Björkå, och M.C. gick i var sitt brev, som samtidigt distribuerades den 20 november 2002 till alla som var med på föreningsmötet den 11–12 november 2002, till kraftiga angrepp på R.L. och hennes arbete i driftsektionen. Till M.C:s brev bifogades även de två skrifter som delats ut av R.L. respektive driftsektionen på föreningsmötet. Den ena rörde förhållanden på arbetsplatsen i Björkå och var skriven av driftsektionen medan den andra rörde hyressättningen i Björkå och var skriven av R.L. Föreningen avsåg att på detta sätt skrämma R.L. till att inte verka inom driftsektionen.

C.J. anklagade R.L. bl.a. för att ha till syfte att utså söndring och split i föreningen och att svartmåla personer i föreningens ledning. Vidare att hon därvid använde sig av metoder som förskönanden, svartmålning, misstänkliggörande, lögner, medvetna sakfel, halvsanningar och undanhållanden av hela sanningar samt att hon i flera avseenden lyckats framställa arbetsplatsansvariges ordinarie arbete, planering och åtgärder som något smutsigt och fult. R.L. framställdes också som en politiskt snedvriden person med avsikt att omvandla föreningen till en experimentverkstad och tummelplats för sina egna syften. Slutligen anfördes att R.L. på föreningsmötet avslöjats som en simpel ryktes- och förtalsspridare.

D.K:s skrift innehåller bl.a. följande.

- Rubriken ”Ris och ros – R. och ros! Ca 80 år efter den ödesdigra tiden har ”Mein Kampf” tyvärr skrivits på nytt! Men denna gång inte av en galen österrikare utan i Björkå by, i Småland av R.L. som ännu några dagar jobbar inom Emmaus Björkå. Mitt första exempel på hur R. sprider falska fakta och spinner ihop påståenden till förtal... Men höjden på R. rabulistiska påhopp... Avgör själv!!! Göbbels (*) hade inte kunnat göra det bättre! Och för mig belyser den här elaka förvrängningen, vilken orm vi fått nära vid vår barm. Fotnot (*): Göbbels var Hitlers propagandaminister som blev känd över världen över, bl.a. för att han i radiotal etc. upprepade lögnerna gång på gång, så att dessa lögners omsider framstod som sanning i människors medvetande”.

M.C. klippte ihop de två skrifter som delades ut på föreningsmötet den 11–12 november 2002. Han förfälskade på detta sätt medvetet skrifterna för att ge intrycket att det var fråga om en enda skrift från R.L.

Föreningens fientliga inställning till facklig verksamhet i allmänhet och driftsektionens i synnerhet stöds också av följande omständigheter. Föreningen var ovillig att betala övertidsersättning. Den arbetstagare som ville ha sådan ersättning fick det visserligen men ansågs osolidarisk. En av driftsektionens medlemmar, E.J-B., blev vid lokalmötet den 15 oktober 2002 inte rekommenderad till medlemskap i föreningen med motiveringen att hon arbetade i driftsektionen. Vidare hanterade föreningen S.W.s erinran på ett felaktigt sätt. När driftsektionen begärde facklig förhandling i frågan gick föreningen i stället till angrepp mot driftsektionen.

C.J., M.C., G.L., J.A. och D.K. har samtliga sådan position i föreningen att de i sitt handlande företrätt föreningen.

M.C. är sedan januari 2003 utesluten ur syndikalisterna på grund av sitt agerande mot driftsektionen.

Det som uttalades av företrädare för föreningen om R.L. som person under dels lokalmötena den 15 oktober 2002 och den 6 november 2002, dels vid föreningsmötet den 11–12 samma månad, dels av C.J., D.K. och M.C. i brev som distribuerades den 20 november 2002 utgör även förtal av R.L. De sista skrifterna fick också vid spridning, bl.a. till andra organisationer där R.L. är aktiv.

Grunden för föreningens skadeståndsskyldighet avseende förtal av R.L. är 3 kap. 1 § skadeståndslagen.

Sammanfattning av de rättsliga grunderna för driftsektionens och R.L:s talan

Föreningen har en fientlig inställning till fackföreningar i allmänhet och driftsektionen i synnerhet.

Föreningen har genom sina företrädare kränkt R.L:s föreningsrätt och därmed inkräktat på driftsektionens verksamhet genom att muntligen och skriftligen angripa driftsektionen och då särskilt R.L:s arbete i driftsektionen. Vidare har föreningen undanhållit R.L. en förmån samt uppmanat medlemmarna i driftsektionen att driva sina frågor föreningsvägen i stället för genom fackligt

arbete. Med sitt agerande har föreningen syftat till att skrämma i första hand R.L. men också andra medlemmar i driftsektionen från att fortsätta sin fackliga verksamhet.

Förutom grund för föreningsrättskränkning medför uttalanden om R.L:s person, som framförts på lokal- och föreningsmöten samt i tre brev från respektive C.J., D.K. och M.C., att R.L. utsatts för förtal.

Föreningen är i enlighet med 3 kap. 1 § skadeståndslagen skadeståndsskyldig för den skada som dess arbetstagare vållat i tjänsten.

Föreningen

Föreningen har sin grund i en fransk organisation, som bildades efter andra världskriget. Den finns nu i 38 länder och kom till Sverige i början av 1960-talet. År 1965 köpte några personer ett gammalt glasbruk i Björkå. De bildade ett kollektiv och organisationen Emmaus Björkå. Föreningen är obunden och arbetar för solidaritet, främst genom klädbistånd men även genom att bidra med pengar som kommer från försäljning av möbler, böcker m.m. Verksamheten i Björkå drevs som ett kollektiv fram till in på 1990-talet. De som arbetade i verksamheten fick mat, logi och fickpengar. När föreningen på 1990-talet märkte att det inte längre gick att driva verksamheten som ett kollektiv övergick föreningen till att bli en vanlig arbetsgivare, som även tecknade kollektivavtal. Föreningen består nu av en verksamhetsdel och en idéburen del.

Föreningen håller arbetsplatsmöten i Björkå ca en gång per månad. Vidare hålls lokalmöten, med deltagare från verksamheterna i Björkå och Växjö, tre gånger per termin. Slutligen håller föreningen föreningsmöten två-tre gånger per år, till vilka samtliga medlemmar och anställda bjuds in.

I Björkö finns en stor loppmarknad, caféverksamhet och insamlingsverksamhet. Under sitt vikariat arbetade R.L. mest som chaufför men var också under en viss tid insamlingsansvarig.

Den 26 augusti 2002 fick M.C., arbetsplatsansvarig i Björkå, veta att driftsektionen bildats. Beskedet togs emot väl. Han frågade om det innebar att föreningen som arbetsgivare skulle bli skyldig att vidta några praktiska åtgärder och satte upp en anslagstavla till driftsektionen.

Strax därefter fick föreningen en förhandlingsbegäran från sektionen rörande driftsektionens medlem S.W., som en knapp vecka innan informationen om driftsektionens bildande hade fått en skriftlig erinran enligt anställningsskyddslagen. Det var inte fråga om en varning enligt medbestämmandelagen. Någon skyldighet för föreningen att kalla till förhandling före den skriftliga erinran förelåg därför inte. Erinran hade inget samband med S.W:s åsikter i hyressättningsfrågan. Orsaken var i stället dels att hon avbrutit ett möte mellan M.C. och G.L. genom att slänga upp dörren till den förstnämndes kontor och säga bl.a. att hon skulle svina ner sin lägenhet så att ingen annan ville bo där, dels att hon därefter tog tidig lunch och kom sent tillbaka till arbetet. Hon hade dessförinnan fått flera påpekanden om att följa arbetsplatsens regler om

arbetstider. Efter begäran från driftsektionen hölls förhandling i frågan den 3 september 2002. S.W. sade sedermera upp sig.

Efter driftsektionens bildande sände den ett förslag till artikel till personaltidningen. Med hänsyn främst till rubriken "FACK JO" men också till den kritik mot föreningen som framfördes i artikeln såg föreningen allvarligt på artikel-förslaget. Artikeln trycktes inte i personaltidningen men behandlades på ett styrelsemöte den 22–23 september 2002. Artikelutkastet bifogades sedan med protokollet från styrelsemötet. Samtliga anställda fick på detta sätt del av innehållet.

Eftersom föreningen endast verkat i rollen som arbetsgivare en kort tid har den inte haft så mycket kontakt med fackföreningar. Det finns dock ingen fientlighet mot någon fackförening. M.C. var själv medlem i syndikalisterna vid den aktuella tidpunkten.

Ett lokalmöte, som det som ägde rum den 15 oktober 2002, är inte ett forum för fackliga frågor. Lokalmötet behandlar arbetsplats- och föreningsfrågor, som t.ex. medlemsansökningar. Vid mötet den 15 oktober 2002 behandlades ansökan från bl.a. E.J-B. Anledningen är att lokalmötet skall kunna ge rekommendation till föreningsmötet. De två medlemmar som uttalade betänkligheter i frågan gjorde så i sina roller som föreningsmedlemmar, inte som företrädare för föreningen, vilket M.C. var mycket noga med att påpeka under mötet. Motiveringen var att de ansåg att E.J-B. inte respekterade föreningens spelregler samt att medlemmarna gemensamt äger föreningen och att det då kan bli konflikter på grund av hennes kraftfulla agerande inom driftsektionen. Mötet resulterade i att E.J-B. drog tillbaka sin ansökan. Någon fientlig inställning till driftsektionen i sig var det inte fråga om. Även under det fortsatta lokalmötet den 6 november 2002 diskuterades medlemsfrågan. Bl.a. var G.L. noga med att betona att han varit försiktig i sina uttalanden och inte upplevde det som att han talade emot E.J-B. Han tillhörde inte arbetsplatserna i Björkå eller Växjö utan var inbjuden som kassör i föreningen. Mötena var på inget sätt fokuserade på hyressättningen och insamlingen. R.L:s minnesanteckningar ger inte en korrekt bild av vad som utspelade sig på mötena.

Driftsektionen skrev en artikel som publicerades i Syndikalisten. Föreningen såg allvarligt på den kritik som framfördes om bl.a. vaga ansvarsområden, avsaknaden av arbetsbeskrivningar, dolda hierarkier och utdelandet av en felaktig erinran. Föreningen ville därför ta upp dessa frågor på föreningsmötet den 11–12 november 2002 och distribuerade därför artikeln till alla som kunde vara med på mötet. Artikeln sågs som ett arrogant påhopp på föreningen.

På föreningsmötet rapporterade M.C. om bildandet av driftsektionen och att föreningen inte hade något emot det men att det blivit problem eftersom driftsektionen inte accepterade föreningens struktur. Vidare uttalades att sådant förändringsarbete lämpligen drevs inom föreningen och inte som fackliga frågor. Det var många som engagerade sig i denna föreningsfråga.

Under mötet delade R.L. ut två buntar papper, som mottagarna inte hade tid att gå igenom under mötet. Detta är anledningen till att C.J., D.K. och M.C. ansåg

att de skriftligt borde bemöta innehållet i skrifterna. De tre, varav D.K. inte ens var med på mötet utan tog del av handlingarna i efterhand, uppfattade papperen som en sammanhängande skrift från R.L. Av protokollet framgår att R.L. själv uppgav att hon kopierat upp en motivering till artikeln i Syndikalisten eftersom reaktionen blivit starkare än hon kunnat tro. I vart fall var det otydligt huruvida den ena skriften kom från driftsektionen och den andra från R.L. Den som uppges komma från driftsektionen är inte undertecknad och båda skrifterna är skrivna med samma ordbehandlingssystem. Det fanns i allt fall ingen baktanke eller något syfte med att betrakta de två skrifterna som en enda.

C.J. skrev sitt brev i anledning av vad han såg som påhopp från R.L:s sida på föreningen. Avsikten var att bemöta det som handlade om föreningen. Han såg det som en fortsättning på den diskussion som fördes under föreningsmötet.

D.K. ansåg sig angripen på flera sätt och såg sig även han tvungen att bemöta vad han uppfattade som skrivet av R.L. Att han har tyskt ursprung kan förklara anspelningen på Goebbels. Innebörden är att en lögn som upprepas tillräckligt många gånger blir en sanning.

M.C. ville först inte bemöta R.L:s skrifter men flera medlemmar kontaktade honom och övertalade honom. Avsikten var att han ville ge sin syn på vad som ägde rum på arbetsplatsen i Björkå. I sitt bemötande betonade han också att han förstått det som att allt material kom från R.L.

De tre valde att distribuera sina skrifter tillsammans till alla som haft möjlighet att närvara vid föreningsmötet. Någon spridning utanför denna krets har inte förekommit från föreningens sida. I Björkå lades skrifterna i de anställdas fack. Resten skickades av bekvämlighetsskäl per fax till övriga arbetsplatser via ett gruppnummer.

Föreningen har inte haft invändningar mot att de anställda utnyttjade sina avtalsenliga rättigheter. Föreningen har dock tillåtit att anställda avstått från att ta ut övertidsersättning i syfte att pengarna i stället skall gå till solidaritetsarbete.

Under tiden som kollektiv betalade de som arbetade i Björkå ingen hyra. Numera hyr de anställda, som fortfarande bor på sin arbetsplats, sina bostäder av föreningen. Det finns inte tillräckligt med små lägenheter till de anställda i Björkå. Personalen har därför fått möjlighet att hyra en del av en lägenhet och betala hyra endast för den delen. En förutsättning för ett sådant arrangemang är att den berörde är beredd att vid behov, främst under sommartid, dela lägenheten med någon annan. Att M.C. inte fick någon medhyresgäst beror på att det bara var unga kvinnliga sommaranställda. Föreningen ansåg det olämpligt att erbjuda dessa att dela hans lägenhet. Av rättviseskäl sattes hyrorna så att alla skulle betala samma kvadratmeterpris. Efter flera kontakter med skattemyndigheten har föreningen lagt sig på den lägsta möjliga hyresnivån utan att orsaka skattekonsekvenser för de anställda. Den 15 september 2002 beslutade föreningen därför om hyressänkning, lika för alla, retroaktivt från den 1 januari 2002. Efter att R.L. lämnat sin skrift i frågan stod det klart att ytterligare sänkning var möjlig. En sådan genomfördes också den 17 december 2002. Hyressättningen i Björkå är inte en facklig fråga men föreningen

accepterade ändå att diskutera den med driftsektionen. Det är riktigt att föreningen betalar M.C:s boendekostnader i Malmö, något som emellertid saknar samband med hyressättningen i Björkå.

R.L. hade, i likhet med övriga anställda, rätt till en av föreningen betald prenumeration under sin anställningstid. De anställda får välja mellan 16 tidningar. I R.L:s fall var det fråga om tidningen Arbetaren, som ges ut av syndikalisterna. Normalt skickas tidningen till arbetsplatsen och den anställde får hämta den där. I detta fall hade något blivit fel. Prenumerationen stod i R.L:s eget namn och föreningen fick inte fakturan. Föreningen medgav vid förhandling med driftsektionen den 29 april 2003 att betala för R.L:s prenumeration under anställningstiden. R.L. uppmanades att lämna in faktura och påminnelse. Det kom emellertid inte någon sådan faktura utan denna gällde i stället prenumeration framåt i tiden, dvs. för tid efter det att R.L. hade slutat sin anställning. Föreningen valde så småningom ändå att betala hennes prenumeration.

Några sådana negativa uttalanden från företrädare för föreningen om syndikalisterna och R.L. som påstås i målet har inte gjorts. De påståenden som skriftligen gjorts om att R.L. svartmålar m.m. kan förklaras av hennes sätt att skriva protokoll, t.ex. från fyra möten i insamlingsgruppen. I protokollet från ett sådant möte den 19 augusti 2002 förekommer formuleringar som ledningen uppfattar som ifrågasättande av arbetsledningsrätten. Vidare finns antydningar om att det förekommer möten bakom ryggen på insamlingspersonalen som dessa egentligen skulle ha kallats till.

Föreningen har inte varit ovillig att förhandla med någon arbetstagarorganisation. Den begäran om samtal om insamlingen som framfördes i brev den 24 september 2002 kom från insamlare och inte från någon facklig organisation. Det svar som föreningen då gav var att det inte var en formell förhandlingsfråga men att föreningen självklart ställde upp på personliga medarbetarsamtal om verksamheten. De aktuella frågorna avsåg arbetsgivarens rätt att leda arbetet och omfattades inte av förhandlingsskyldigheten.

Grunder för föreningens bestridande

Föreningen har inte vidtagit någon konkret åtgärd i den mening som avses i 8 § medbestämmandelagen. I vart fall har föreningen inte handlat med syfte att kränka föreningsrätten. Det finns godtagbara förklaringar till det som utspelat sig och som inte har med föreningsrätten att göra.

De uppgifter som lämnats om R.L. har inte utgjort uppgifter ägnade att utsätta henne för andras missaktning. I vart fall har det varit försvarligt att lämna uppgifterna och de var också sanna. I allt fall hade personerna skälig anledning att tro att uppgifterna var sanna. Uppgifterna har lämnats endast som en förklaring till och ett försvar mot R.L:s tidigare kritik. Inte heller har uppgifterna lämnats av arbetstagare genom fel eller försummelse i tjänsten.

C.J. och M.C. har i anslutning till lokalmötena och föreningsmötena inte uttalat sig som arbetstagare och inte heller i tjänsten.

Domskäl

Tvisten m.m.

Tvisten gäller huvudsakligen frågan huruvida vissa uttalanden och annat agerande från företrädare för föreningen skett i föreningskränkande syfte. Vidare gäller tvisten om vissa av dessa uttalanden även innebär för föreningen skadeståndsgrundande förtal av R.L.

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. Vid denna har på R.L:s och driftsektionens begäran hållits förhör under sanningsförsäkran med R.L. samt vittnesförhör med tidigare anställda A.G., anställda E.J-B., båda medlemmar i driftsektionen, och tidigare anställda A.W. På arbetsgivarparternas begäran har hållits förhör under sanningsförsäkran med föreningens ordförande C.J. och föreningens kassör G.L. samt vittnesförhör med föreningens styrelsemedlem J.A., arbetsplatsansvarige i Björkå M.C. och anställda D.K. Parterna har även åberopat skriftlig bevisning.

Arbetsdomstolen behandlar inledningsvis tvisten mellan driftsektionen och arbetsgivarparterna rörande föreningsrättskränkning och därefter tvisten mellan R.L. och föreningen avseende skadestånd på grund av förtal.

Föreningsrättskränkning

Enligt 8 § första stycket medbestämmandelagen skall föreningsrätten lämnas okränkta. Kränkning av föreningsrätten föreligger, om någon på arbetsgivar- eller arbetstagsidan vidtar åtgärd till skada för någon på andra sidan för att denne har utnyttjat sin föreningsrätt eller om någon på ena sidan vidtar åtgärd mot någon på andra sidan i syfte att förmå denne att inte utnyttja sin föreningsrätt.

För att det över huvud taget skall bli fråga om föreningsrättskränkning krävs att det är fråga om en åtgärd i lagens mening. Rättspraxis visar att sådana åtgärder kan vara av mycket skilda slag. De vanligaste är uppsägning och avskedande men det kan också vara hot eller varsel därom, omplacering, villkorade erbjudanden, indragning av förmåner, underlåten förväntad befordran där det klart framgår att underlåtenheten beror på organisationstillhörigheten (se AD 1983 nr 113) eller uttalanden i ett arbetsbetyg. Även ett hot om en åtgärd kan vara att betrakta som föreningsrättskränkning. Det måste dock dras en gräns mot vad som enbart är att uppfatta som uttalanden som visar en avvisande inställning till facklig verksamhet eller missnöje i allmänhet över att någon är fackligt organiserad eller uttalanden riktade mot en viss facklig organisation eller en viss företrädare för organisationen. Arbetsdomstolen har tidigare funnit bl.a. att det inte kan innefatta någon föreningsrättskränkning att en arbetsgivare kritiserar en viss facklig organisation eller viss facklig förtroendemans sätt att bedriva facklig verksamhet (se AD 1982 nr 33). Sammanfattningsvis gäller således att det skall vara fråga om en konkret och avgränsad aktivitet eller under särskilda omständigheter en underlåtenhet.

För att föreningsrättskränkning skall föreligga krävs också som angavs inledningsvis att syftet med åtgärden varit att förmå någon att inte utnyttja sin föreningsrätt eller att ingripa mot någon för att han eller hon har utnyttjat sin föreningsrätt. Arbetsdomstolen har när det gäller att bevisa syftet med en åtgärd tillämpat en fördelning av bevisbördan mellan parterna. I mål om kränkning av en arbetstagares föreningsrätt innebär den praxis som utvecklats att det inledningsvis ankommer på arbetstagarparten att visa sannolika skäl för att en kränkning av föreningsrätten har förekommit. Om arbetstagarparten lyckas med detta är det därefter arbetsgivarens sak att styrka att denne haft ett av föreningsrättsfrågan oberoende, objektivt godtagbart skäl för sin påtalade åtgärd (se t.ex. AD 1998 nr 108 och där gjorda hänvisningar).

Driftsektionen har gjort gällande att föreningen gjort sig skyldig till föreningsrättskränkning genom följande handlande. – Föreningens ordförande uttalade den 21 juni 2002 att syndikalisterna skulle drivas ut ur föreningen. – Vid möten där medlemmar och anställda var närvarande riktade fyra företrädare för föreningen flera kritiska uttalanden mot driftsektionen och R.L. – Föreningen tog inte in ett förslag till artikel undertecknad av bl.a. R.L. om driftsektionens bildande i personaltidningen utan reagerade i stället kraftigt på innehållet i samband med ett styrelsemöte. – En av driftsektionen skriven artikel i tidningen Syndikalisten distribuerades tillsammans med en kritisk kommentar från föreningens ordförande som en bilaga till kallelsen till ett föreningsmöte. – Föreningen uppmanade medlemmar i driftsektionen att driva sina frågor föreningsvägen i stället för genom fackligt arbete. – Föreningen undanhöll R.L. en utlovad tidningsprenumeration. – Slutligen gick tre företrädare för föreningen till angrepp mot R.L. och driftsektionen i brev som delades ut till alla medlemmar och anställda.

Arbetsdomstolen gör i denna del följande bedömning.

Annat är inte utrett än att det som finns antecknat i de justerade mötesprotokollen riktigt återspeglar vad som förekommit. Däremot har C.J. bestritt att han den 21 juni 2002 uttalat sig som påståtts. Föreningen har också ifrågasatt att R.L:s minnesanteckningar från olika möten på ett objektivt sätt redovisar det som sagts.

De uttalanden som driftsektionen har hänfört sig till är, oavsett om de skett muntligt eller skriftligt eller hur de distribuerats, enligt Arbetsdomstolens mening endast sådana negativa uttalanden som inte utgör åtgärder i medbestämmandelagens mening. Det är fråga om en allmän kritik som har riktats mot framför allt R.L. Med denna bedömning saknas anledning att ta ställning till om driftsektionen har styrkt alla de påstådda uttalandena.

Enligt Arbetsdomstolens mening bör motsvarande bedömning som den nyss nämnda göras när det gäller driftsektionens påstående om att man från föreningens sida uppmanat medlemmar i driftsektionen att driva sina frågor föreningsvägen i stället för genom facket. Det har inte påståtts att föreningen, när driftsektionen så påkallat, vägrat att följa de arbetsrättsliga reglerna. Vad som framkommit i denna del kan enligt domstolens mening inte bedömas på annat sätt än att man från föreningens sida genom allmänna uttalanden förde fram åsikten att

vissa frågor borde företrädesvis behandlas i föreningens organ. Det är alltså inte heller här fråga om några åtgärder i lagens mening och följaktligen inte någon kränkning av föreningsrätten.

Driftsektionen har vidare gjort gällande att föreningen genom att inte ta in en artikel om driftsektionens bildande i personaltidningen kränkt R.L:s föreningsrätt. Den aktuella åtgärden skulle då vara underlåtenheten att trycka en artikel som informerar om bildandet av en lokal arbetstagarorganisation. I praxis har som tidigare nämnts vissa fall av underlåtenhet ansetts vara föreningsrättskränkning. Det har då rört sig om en underlåten befordran eller omplacering till bättre arbetsuppgifter som arbetstagaren haft anledning att räkna med och normalt också skulle ha fått. Något stöd för att R.L. normalt haft att räkna med att föreningen skulle publicera artikelförslaget har inte framkommit. Med hänsyn härtill finner Arbetsdomstolen att underlåtenheten i detta fall inte utgör en åtgärd som kan medföra kränkning av föreningsrätten. Det förhållandet att föreningen må ha reagerat kraftigt på artikelns innehåll och behandlat artikeln internt på ett styrelsemöte kan inte heller utgöra en fråga för föreningens sida vidtagen föreningsrättskränkande åtgärd riktad mot någon hos driftsektionen.

Föreningen har av driftsektionen också lastats för att ha undanhållit R.L. en utlovad prenumeration av tidningen Arbetaren.

Av utredningen har framkommit att föreningens anställda hade rätt att bland ett antal tidningar välja någon som föreningen bekostade prenumerationen av och att Arbetaren var en av dessa tidningar. Det är ostridigt att R.L. under sin anställningstid utnyttjade möjligheten att få en tidningsprenumeration och att hon i juli 2002 beställde tidningen Arbetaren. Föreningen har gjort gällande att den under R.L:s anställningstid inte fick någon faktura för prenumerationen. Detta påstående har inte vederlagts av utredningen. Det är dock ostridigt att föreningen när frågan togs upp vid förhandlingar under våren 2003 medgav att betala för prenumerationen under R.L:s anställningstid. M.C. har i förhör uppgett följande om vad därefter hände. När han efter förhandlingen kontrollerade saken med Arbetaren fick han uppgiften att det inte fanns några obetalda fakturor utan endast en ny prenumeration i R.L:s namn och med föreningen som betalare. Eftersom R.L. då sedan en tid tillbaka inte längre var anställd avslutade han omedelbart hennes prenumeration. Föreningen har senare valt att ändå betala för den prenumerationen.

Driftsektionen har inte närmare berört frågan vad som hände med den ursprungliga fakturan utan har endast lagt föreningen till last att den inte uppfyllt sina åtaganden.

Vid en samlad bedömning av utredningen finner Arbetsdomstolen att den inte ger utrymme för någon annan slutsats än att det har uppstått en del missförstånd kring hanteringen av R.L:s prenumeration. I alla händelser kan driftsektionen enligt domstolens mening inte anses ha gjort sannolikt att föreningens hantering av prenumerationen skett i syfte att kränka R.L:s föreningsrätt.

Sammanfattningsvis innebär Arbetsdomstolens nu gjorda ställningstaganden att driftsektionens talan om skadestånd för föreningsrättskränkning i dess helhet skall avslås.

Förtal

Tvisten i denna del gäller huvudsakligen huruvida vissa uttalanden som gjorts om R.L. från representanter för föreningen under lokal- och föreningsmöten samt vad C.J., D.K. och M.C. efter ett föreningsmöte skrivit om R.L. och därefter distribuerat till föreningens medlemmar och anställda utgör straffbart förtal. Om så är fallet måste också prövas huruvida de som uttalat sig handlat i tjänsten.

Enligt 5 kap. 1 § första stycket brottsbalken döms den som utpekar någon som brottslig eller klandervärd eller annars lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning för förtal. Enligt paragrafens andra stycke gäller emellertid ett undantag med följande innebörd. Var den som lämnat uppgiften skyldig att uttala sig eller var det annars med hänsyn till omständigheterna försvarligt att lämna uppgift i saken, och visar han att uppgiften var sann eller att han hade skälig grund för den, skall inte dömas till ansvar. För straffansvar krävs uppsåt till de objektiva rekvisiten i paragrafens första stycke.

För att föreningen skall bli skadeståndsskyldig krävs dessutom enligt 3 kap. 1 § första stycket 3 skadeståndslagen att den arbetstagare som gjort sig skyldig till förtal vållat skada genom fel eller försummelse i tjänsten.

Förtalsbrottet består alltså i att lämna en uppgift av nedsättande beskaffenhet om en person till en annan. Undantag har gjorts för uppgifter som lämnats i privilegierade situationer där uppgiftslämnandet med hänsyn till omständigheterna framstår som försvarligt.

Förtalsbrottet omfattar huvudsakligen uppgifter om en bestämd gärning eller omständighet, som kan göras till föremål för bevisning. För att inte i alltför hög grad begränsa brottets tillämpningsområde omfattas även mer allmänna ärekränkande omdömen. För straffbarhet krävs emellertid att det är fråga om uttalanden med en viss bestämdhet och som genom sitt innehåll är ägnade att utsätta någon för andras missaktning. Det måste alltså vara fråga om påståenden om en brottslighet eller ett klandervärt levnadssätt av allvarligare beskaffenhet. (Se prop. 1962:10 s. B 143). Högsta domstolen har i ett avgörande funnit att ett uttalande i ett brev till ett arbetsgivareförbund om att en person var klart olämplig som personalledare hade tillräcklig bestämdhet för att kunna utgöra förtal samt att uppgiften måste anses ha varit ägnad att utsätta personen i fråga för omgivningens missaktning och att uppgiften därför var av sådant slag som avses i 5 kap. 1 § första stycket brottsbalken (NJA 1987 s. 336). Vidare har Arbetsdomstolen funnit att ett uttalande som sakligt sett avsåg att uttrycka att den berörda personen inte var lämpad för arbete med barn och att han hade ett alltför privat och distanslöst sätt att förhålla sig till skoleleverna utgjorde sådana uppgifter som kan föranleda ansvar för förtal (AD 2002 nr 121).

Det som sades vid lokal- och föreningsmöten

R.L. har till stöd för att hon utsatts för förtal åberopat vissa uttalanden på olika möten i enlighet med vad som har angetts under punkterna 2 och 3 i den tidigare i domen redovisade sakframställningen från hennes sida.

Även om det inte kan anses helt klarlagt vad som har sagts på mötena har enligt Arbetsdomstolens mening av utredningen i denna del, inklusive R.L:s minnesanteckningar, inte framgått mer än att det vid möten där R.L. varit närvarande framförts värdeomdömen om henne men däremot inte uppgifter om någon bestämd gärning eller omständighet. Enligt Arbetsdomstolens mening har uttalandena om R.L. alltså inte tillräcklig bestämdhet för att kunna utgöra förtal.

Breven som skrevs efter föreningsmötet

Vad först gäller brevet från D.K. framstår det mot bakgrund av innehållet och med beaktande av vad han själv uppgett som klart att han skrivit detta i upprört tillstånd på grund av vad han uppfattade som kritik mot honom personligen från R.L. Enligt Arbetsdomstolens mening är det uppenbart att han inte kan anses ha handlat i sin egenskap av arbetstagare hos föreningen när han skrev brevet och kan följaktligen inte anses ha gjort sig skyldig till fel eller försummelse i tjänsten. Oberoende av hur brevet är att bedöma ur förtalssynpunkt saknas därmed redan av det skälet grund för att finna att föreningen med anledning av detta ådragit sig någon skadeståndsskyldighet gentemot R.L.

Brevet från M.C. är endast ett bemötande i sak av den kritik mot honom som framfördes i de två skrifter som delades ut på föreningsmötet och innehåller enligt Arbetsdomstolens mening inget som kan bedömas som förtal. R.L. har även lagt honom till last att han medvetet förfalskat skrifterna genom att distribuera dessa som om det var fråga om en enda skrift från henne. Ett sådant handlande kan inte heller det bedömas som förtal.

I C.J:s brev beskylls R.L. bl.a. för att ha ljugit, smutskastat, skitsnackat, förtalat och spritt rykten. Enligt Arbetsdomstolens uppfattning innehåller detta brev därmed bestämda uppgifter om R.L. i den mening som avses i förtalsbestämmelsen. Således är förutsättningarna för förtalsbrott enligt 5 kap. 1 § första stycket brottsbalken uppfyllda vad gäller brevet från C.J. Arbetsdomstolen har därför att gå vidare och pröva om uppgiftslämnandet i brevet omfattas av de straffria förfaranden som finns i paragrafens andra stycke.

Förutom situationer där uppgiftslämnaren är skyldig att uttala sig kan det vara fråga om kollisioner gentemot allmänna eller enskilda intressen. Även om ingen egentlig intressekollision föreligger, kan omständigheterna vid uttalandet av en nedsättande beskyllning om annan i vissa fall vara sådana, att man måste säga att uttalandet inte var obehörigt eller oförsvarligt. Umgänget människor emellan kräver en inte obetydlig frihet att om annan meddela även sådant som är nedsättande. Vid bedömandet får då i första hand beaktas den omedelbara situationen, dvs. när, var och till vem uttalandet gjordes, men även en sådan omständighet som syftet med uttalandet är av betydelse. Vidare kan vissa fall av s.k. retorsion, dvs. att den förorättade själv framkallat den kränkande handlingen

hänföras till de privilegierade situationerna (se Lena Holmqvist m.fl., Brottsbalken En kommentar, s. 5:13 ff).

Inledningsvis kan konstateras att det i detta fall inte är fråga om en situation där C.J. hade skyldighet att uttala sig.

Bedömningen av C.J:s brev måste enligt Arbetsdomstolens mening göras mot bakgrund av vad som tidigare förevarit och det debattklimat som rådde inom föreningen. Det pågick således en dialog inom föreningen och bland dess anställda, som tidvis hade skett i hetsiga former. Meningsskiljaktigheterna avsåg bl.a. arbetsorganisation, föreningsstruktur och ledningens arbetssätt. Av C.J:s brev framgår att det är skrivet som ett direkt svar på de skrifter som R.L. delade ut på föreningsmötet och som det då inte fanns tid att bemöta. En av dessa skrifter innehåller allvarlig kritik mot föreningens ledning. De anklagelser som förs fram gäller bl.a. ledningens oförmåga att avgränsa de anställdas arbetsuppgifter, oförmåga att över huvud taget leda arbetet, skapande av dolda hierarkier, brister i informationsskyldighet samt mobbning av ifrågasättande anställda. C.J:s svar har, såvitt utretts, av honom eller föreningen bara spritts till medlemmar och anställda i föreningen som varit med på mötet, eller åtminstone haft rätt att vara med, och som fått protokollet från det. Med beaktande härav och mot bakgrund av det anförda får det anses försvarligt att C.J. på det sätt som skett framfört sina åsikter om R.L:s sätt att arbeta i driftsektionen och föreningen.

Som framgått av det tidigare sagda är det inte tillräckligt för ansvarsfrihet att det var försvarligt av C.J. att lämna uppgifterna om R.L. Ett ytterligare krav är att uppgifterna är sanna eller att C.J. hade skälig grund för dem.

De aktuella uppgifterna har i huvudsak karaktären av värdeomdömen. Visserligen kan påståendet att någon ljuger uppfattas som en uppgift, som i sig är möjlig att föra bevisning om, men den har i förevarande fall förts fram på sådant sätt och i sådant sammanhang att även den närmast har karaktär av ett värdeomdöme. Frågan blir då om föreningen visat att C.J. hade skälig grund för sina uppgifter.

Det är uppenbart att den allvarliga kritik som framförts mot föreningens ledning för C.J., som såsom föreningens ordförande hade ingående kännedom om och erfarenhet av föreningens ledning, framstått som osann. Med hänsyn härtill samt det sätt på vilket skrifterna är formulerade får C.J. anses ha haft skälig grund för de lämnade uppgifterna.

Med hänvisning till det anförda finner Arbetsdomstolen att R.L:s talan skall avslås.

Sammanfattning och rättegångskostnader

Arbetsdomstolens ställningstaganden i det föregående innebär att såväl driftsektionen som R.L. har förlorat den talan som väckts av respektive part. Arbetsgivarparterna har alltså rätt att av var och en få ersättning för sina rättegångskostnader. De har emellertid inte fördelat kostnaderna mellan de två

målen. Någon beaktansvärd skillnad avseende målens omfattning föreligger inte. Med hänsyn härtill bör rättegångskostnaderna fördelas lika mellan driftsektionen och R.L. Om det sammanlagda beloppet råder inte tvist.

Domslut

1. Arbetsdomstolen avslår Syndikalistiska Driftsektionen Emmaus Björkås talan.
2. Arbetsdomstolen avslår R.L:s talan.
3. Syndikalistiska Driftsektionen Emmaus Björkå skall utge ersättning för Ideella Föreningen Emmaus Björkås och Kooperationens Förhandlingsorganisations rättegångskostnader med sextiofyatusenniohundrafyrtiotvå (64 942) kr, varav 58 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.
4. R.L. skall utge ersättning för Ideella Föreningen Emmaus Björkås rättegångskostnader med sextiofyatusenniohundrafyrtiotvå (64 942) kr, varav 58 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Carina Gunnarsson, Sören Öman, Inga Jerkeman, Charlott Richardson, Agnes Günther, Staffan Holmertz och Bo Almgren. Enhälligt.

Sekreterare: Karin Hellmont